

Soukromý detektiv vytáhl z kapsy peněženku, aby se znovu přesvědčil, že ještě pořád čpí prázdnotou, a povzdychl si. Bloumal u okna svého podnájmu v čísle 222B a mrzutě hleděl na ulici pod sebou.

V klepotavém rachocení projíždějících povozů bylo možné z dálky zaslechnout tóny jakési irské melodie, obratně vyluzované na rozvrzané housle. Soames zíral na zástupy lidí, kteří si podávali dveře naproti u kanceláře jeho slavného konkurenta. Ten chlap je vážně *nesnesitelný*! Od pohledu šlo většinou o lidi z bohaté vyšší třídy – zámožné měšťany a příslušníky aristokracie. A ti z nich, kteří dojem zámožnosti nebudili, členy bohaté vyšší třídy až na pár výjimek jednoduše *zastupovali*.

Povzdychl si. Zločinci zřejmě nepáchají ty správné zločiny a nevybíjejí si své spády na takových lidech, kteří by mohli vyhledat jeho služby – služby Hemlocka Soamese.

Během posledních dvou týdnů byl Soames nucen závistivě sledovat, jak se u domněle nejlepšího detektiva na světě – nebo přinejmenším v Londýně, což je ve viktoriánské době skoro totéž – nechává ohlašovat jeden klient za druhým. A zvonek u jeho vlastních dveří zatím zůstával němý, nezaplacené účty na stole se hromadily a paní Soapsudová hrozila vystěhováním.

Ve složce s případy měl pouze jediný. Lord Ehmpshewk-Poolpittle, majitel hotelu Glitz, má podezření, že jeden z jeho číšníků odcizil zlatý sovereign, minci v hodnotě jedné libry šterlinků. Po pravdě by jeden takový sovereign právě teď samotnému Soamesovi náramně bodnul. Ale přijít si na takovou částku nefér způsobem by jen sotva vyvážilo nechtěnou pozornost senzacechtivého tisku, na němž – ať je to jakkoli smutné – závisela jeho budoucnost. Soames pročetl své poznámky k případu. Tři přátelé, Armstrong, Bennet a Cunningham, společně povečřeli a popili v hotelové restauraci a při placení obdrželi účet na 30 liber. Každý z nich dal číšníkovi Manuelovi deset zlatých sovereignů. Pak však vrchní zjistil, že na účtu je chyba a útrata ve skutečnosti činí jen 25 liber. Předal číšníkovi pět sovereignů, aby je vrátil hostům. Vzhledem k tomu, že 5 liber nelze dělit třemi, Manuel se rozhodl ponechat si

dvě libry jako spropitné a vrátil každému z hostů jeden sovereign s tím, že mají štěstí, že dostanou něco zpět.

Hosté souhlasili a vše bylo v nejlepšího pořádku, dokud si vrchní nevšiml, že počty nesouhlasí. Každý z hostů nyní platil 9 liber, což celkem činí 27 liber. Manuel měl v kapse další dvě libry, což dohromady dává součet 29 liber.

Takže jedna libra chybí.

Lord Ehmpshewk-Poolpittle byl přesvědčen, že ji odcizil Manuel. Soamesovi bylo jasné, že i když jsou důkazy proti němu dost vachrlaté, jeho budoucnost závisí na úspěšném vyřešení případu. Kdyby dostal výpověď, jen těžko by se špatnými referencemi sháněl jiné místo.

Kam se poděla ta z(a)tracená libra?

Odpověď najdete na straně 265.

Číselná* kuriozita

Úspěšná detektivní práce z velké části závisí na schopnosti najít opakující se vzor. Soamesova prozatím nepojmenovaná a nevydaná monografie, v níž lze najít dva tisíce čtyřicet osm poučných příkladů a vzorů, obsahuje také následující příklad.

Vypočtete:

$$11 \times 91,$$

$$11 \times 9\ 091,$$

$$11 \times 909\ 091,$$

$$11 \times 90\ 909\ 091,$$

$$11 \times 9\ 090\ 909\ 091.$$

Soames obvykle k násobení používal pěkně postaru tužku a papír.

---

* Mnohé příklady z této kompilace, které se přímo nevážou ke konkrétním kriminálním případům, byly získány z rukopisných poznámek, jejichž část byla se Soamesovým svolením sebrána a publikována pod názvem *Zápisky z archivu kriminalistických anomálií dr. Watsupa*, a budou zde reprodukovány bez dalšího upozornění. Některé z nich jsou novějšího data, jak je postupně přidávali pořadatelé Watsupova literárního odkazu. Pozorný čtenář tyto anachronismy jistě hned rozpozná.

Jestli si moderní čtenář ještě vzpomene, jak se to dělá, může to zkusit také. Samozřejmě lze použít i kalkulačku, ale přístroje mají někdy sklony k zaplnění displeje a vyčerpání zásoby číslic. Tento vzorec totiž stejným způsobem pokračuje donekonečna: to nelze dokázat na kalkulačce, zato důkaz staromódní metodou je celkem snadný. Dokážete *bez dalšího počítání* určit, kolik je

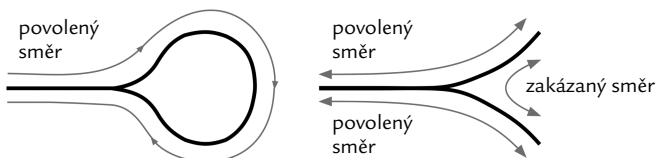
$$11 \times 9090909090909091?$$

A nyní o něco těžší otázka: proč to tak funguje?

Odpovědi najdete na straně 266.

Kolejová bludiště

Lionel Penrose vynalezl variaci na tradiční bludiště: železniční labyrinty. V nich se vyskytují křižovatky jako na železničních tratích a je nutné se zde pohybovat po trase, jakou by mohl projet vlak, tedy po trase bez ostrých zatáček. Představují dobrý způsob, jak vtěsnat komplikované bludiště do malého prostoru.

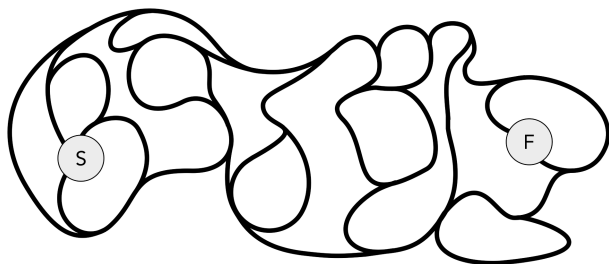

Povolené a zakázané směry průchodu křižovatkou.

Jeho syn Roger Penrose je také matematikem. Otcovu myšlenku rozvinul ještě dál. Jedno z jeho bludišť je vytesáno do kamenného monumentu Millennium Bench v obci Luppitt v jihoanglickém hrabství Devon. Tamní bludiště je celkem složité, takže zde pro ilustraci uvedeme jednodušší úlohu k řešení.

Mapa na obrázku níže ukazuje železniční síť společnosti Retard Jet, a.s. Vlak v 10:33 vyjíždí ze stanice S a musí dojet do cílové stanice F. Nesmí měnit směr tak, že se zastaví a rozjede pozpátku, ale na úsecích, které navazují na uzavřenou smyčku, může jet v obou směrech. V uzlech, kde se spojují dvě větve, může vlak

pokračovat po kterékoli hladce navazující větvi. Jakou trasou má vlak jet?

Bludiště.

Odpověď a další informace včetně odkazu na bludiště na monumentu Luppitt Millennium Bench najdete na straně 267.

Soames se setkává s Watsupem

Z nebe se snášelo jemné mrholení, zdánlivě krotké, ale přitom prosakující až na kůži. Voda dopadala bez rozdílu na hlavy počestných i daremných Londýňanů, kteří v jednom splývajícím davu chvátali po Baker Street za svými bohulibými i hanebnými záležitostmi a jen s obtížemi se vyhýbali kalužím. Detektiv, který na svou slávu teprve čekal, zaujímal obvyklou pozici u okna a bez známky naděje zíral do podmračeného odpoledne. Pod vousy si bručel cosi o mizerné finanční situaci a utápěl se v chmurách. Díky chirurgicky přesnému vyřešení skandálu s ukradeným sovereignem si vydělal dost na to, aby se alespoň na čas vyhnul natažené dlani paní Soapsudové. Teď už ale přival emoci z úspěchu opadl, a tak se znovu cítil osamělý a nedoceněný.

Možná potřebuje podobně smýšlejícího společníka? Někoho, kdo by sdílel jeho každodenní boj proti zločinu, vendetu vůči zlu ve všech podobách i intelektuální zápasy při rozmotávání spleti stop a hledání důkazů, které pachatelé tak lehkovážně rozsévají po okolí svých činů... Ale kde ho hledat? Neměl ponětí.

Z pochmurného zadumání jej vyrušil pohled na hřmotnou

postavu, která cílevědomě kráčela ke kanceláři na protější straně ulice.

Soames svým instinktem odhadl muže na vojenského lékaře, nedávno penzionovaného z armády. Měl dobře padnoucí oděv i obuv – zjevně tedy další zámožný klient pro toho přeceňovaného osla Hol-

Ale ne! Podívejme se! Muž přezkoumal číslo domu, zavrtěl hlavou a otočil se na podpatku. Při přecházení ulice jen tak tak stačil uskočit z cesty projíždějícímu kočáru. Tvář mu sice zakrýval lem klobouku, ale řeč jeho těla prozrazovala až téměř zoufalé odhodlání. Soamesův zájem se rozhořel naplno. Když se na mužův zevnějšek zaměřil pozorněji, došlo mu, že jeho kabát není nový, jak se původně domníval. Soudě podle stehů si ho nechal odborně opravit... ano, na Old Compton Street. A to nejspíš ve čtvrtek, když mívá krejčovská mistrová půlden volna. Všiml si totiž, že na spodním lemu látka dobře nelícuje, takže si svůj první dojem ohledně dokonalého zevnějšku mírně opravil. To už ale muž zmizel z dohledu, směrem k průjezdu do jejich domu.

Vzápětí zařinčel domovní zvonek.

Soames vyčkával. Zaklepání na dveře ohlásilo ztrápenou bytnou, oděnou do obvyklých šatů s květinovým potiskem a rozměrné zástěry. Paní Soapsudová se konečně zas dočkala nějaké návštěvy. „Přišel za vámi jakýsi džentlmen, pane Soamesi,“ zafuněla. „Mám ho uvést nahoru?“

Soames přikývl a paní Soapsudová shrbeně zamířila po schodech dolů. O minutu později se ozvalo další zaklepání a do místnosti vešel lékař, jehož předtím pozoroval na ulici. Soames gestem přikázal bytné zavřít dveře a odebrat se na své obvyklé místo za síťovanými záclonami v salonu v přízemí, čehož uposlechla jen se zjevnou nechutí.

Když muži osaměli, přichází se na chvíli mlčky zaposlouchal a pak náhle dveře trhnutím otevřel a poodstoupil stranou, aby mohla paní Soapsudová volně vpadnout bokem do místnosti.

„Já jsem jenom – ehm – chtěla vyprášit rohožku,“ vysvětlovala, sbírajíc se z podlahy. Soames tiše poznamenal, že by sama potřebovala vyprášit, bezbarvě se usmál a pokynul jí k odchodu. Dveře se opět zavřely.